

Секція: Економіка праці і управління персоналом

Горленко В. Г.

аспірант кафедри соціології та психології управління

Харківського національного

економічного університету ім. Семе́на Кузне́ця

м. Харків, Україна

РОЗВИТОК ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ В КООРДИНАТАХ КОГНІТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

Результатом когнітивного перевороту, який стався у ХХ столітті є кардинальне наповнення всіх сфер життєдіяльності суспільства інформацією та знаннями. Це призвело до запуску механізму повного перетворення суспільства, яке позиціонується як суспільство знань або когнітивне суспільство. В таких умовах зовнішнє та внутрішнє середовище функціонування підприємства швидко і непередбачувано змінюються та стають частиною простору когнітивної економіки. Для того, щоб своєчасно реагувати на ці зміни, підприємства повинні збільшувати нематеріальні активи, питому вагу інтелектуальної складової в капіталі.

Головна роль у насиченні інтелектуальної складової в капіталі підприємства повинна залишатися за людиною, однак в цих умовах змінюються її критичні характеристики, які потребують першочергової капіталізації. Поруч з цим, керівники і власники підприємств повинні створювати умови для перманентного розвитку освітнього рівня їх кадрового потенціалу. Ці актуальні проблеми практики спонукають оновлення процесу управління персоналом на підприємстві, розроблення нових теоретико-методичних інструментів розвитку освітнього потенціалу працівника рамках когнітивної економіки.

Структурно-логічна схема розвитку освітнього потенціалу працівника в рамках когнітивної економіки представлена на рис. 1.

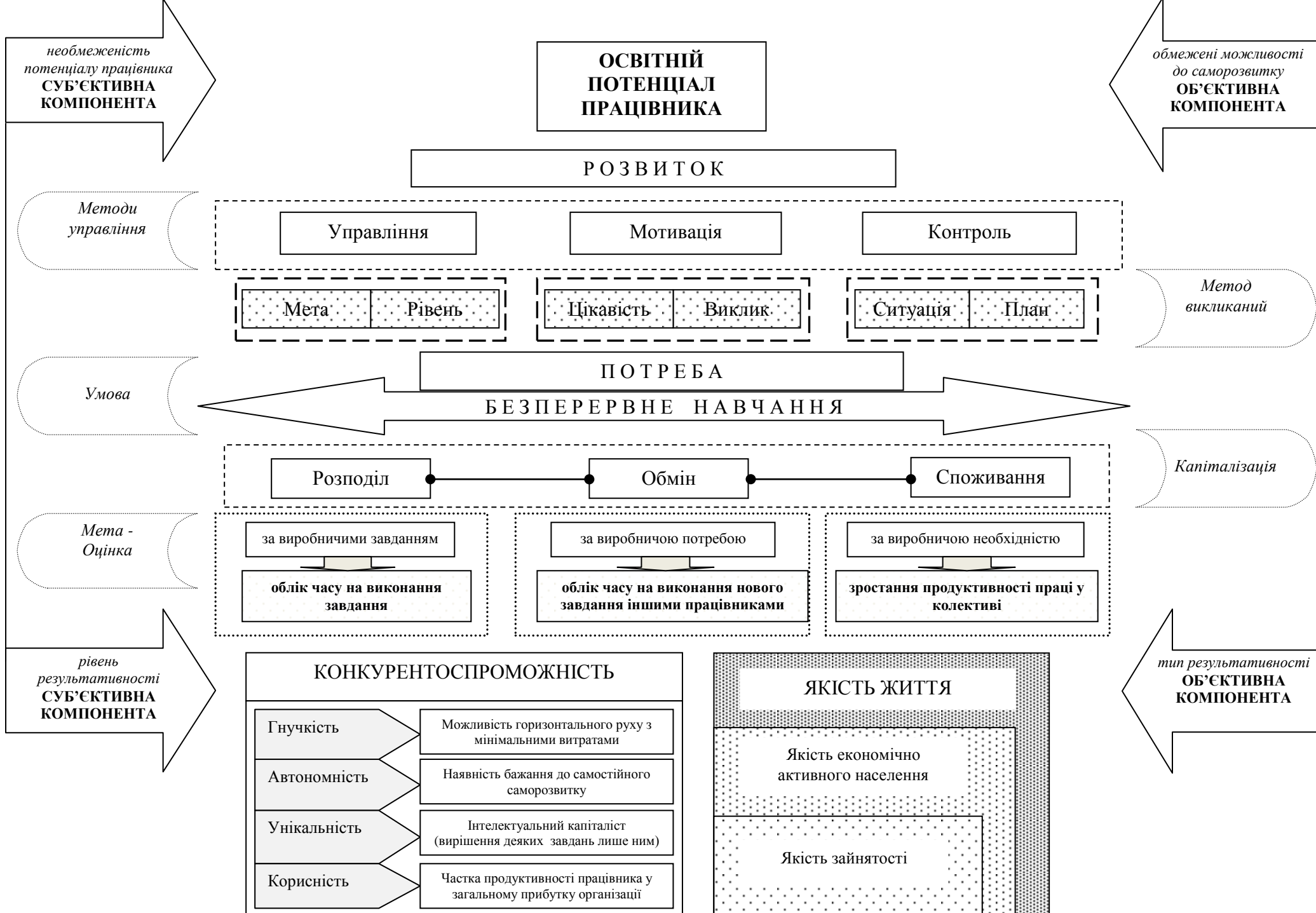

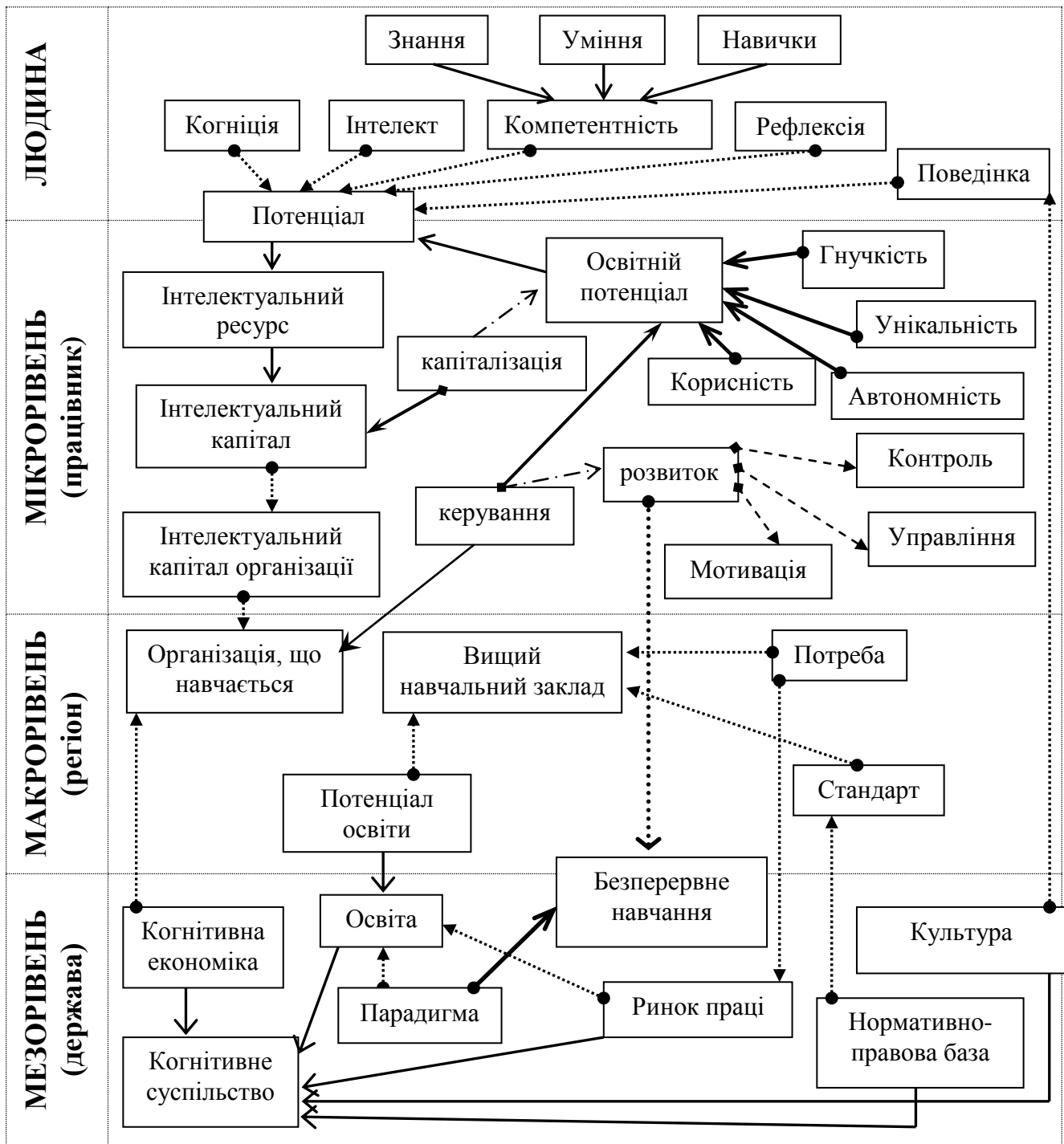
Рис. 1. Структурно-логічна схема розвитку освітнього потенціалу в рамках когнітивної економіки

Тобто, головною умовою розвитку освітнього потенціалу в рамках когнітивної економіки є безперервне навчання. Вперше концепція «безперервної освіти» була представлена на форумі ЮНЕСКО (1965 р.) теоретиком П. Ленграндом. У його трактуванні в безперервній освіті втілена гуманістична ідея: у центрі всіх освітніх починань – людина, якій слід створити умови для повного розвитку здібностей протягом усього життя. Тобто, «безперервне навчання» означає процес, що триває все життя, в якому важливу роль грає інтеграція як індивідуальних, так і соціальних аспектів людської особистості та її діяльності [1, с. 25–26].

З метою детального дослідження структури освітнього потенціалу, факторів та каталізаторів його розвитку була побудована терміносистема формування освітнього потенціалу, що представлена на рис. 2.

Враховуючи розрахункову умову у дослідженні будь-яких соціально-економічних показників можна визначити наступні складові визначення рівня розвитку освітнього потенціалу на мікро- макро- та мезорівнях. А саме, на мезорівні (на рівні держави у порівнянні з іншими державами) та на макрорівні (на рівні регіонів держави у порівнянні): кількість та рівень економічно активного населення; індекс людського розвитку; кількість вищих навчальних закладів та їх навантаження студентами; кількість студентів-випускників в навчальних закладах різних рівнів акредитації; кількість працівників наукового простору та їх співвідношення до економічно активного населення; потреба промисловості у спеціальностях у порівнянні з випуском студентів за ними; потреба у працівниках на підприємстві за галузями економіки; кількість підприємств, що займаються виробництвом інноваційної продукції та ін.

На мікрорівні (на рівні підприємства у порівнянні з іншими підприємствами): відповідність колективу когнітивній моделі управління; форми навчання, що використовуються на підприємстві та витрати на них; продуктивність праці; стан та рівень мотивації; рівень корисності працівника для підприємства; рівень автономності працівника; рівень унікальності працівника; рівень гнучкості працівника; умови праці та ін.

Умовні позначення зв'язків в терміносистемі:

-> Об'єкт – простір реалізації об'єкта; —> Частина – ціле; ◆ - - - -> Дія – спосіб, що використовується при дії; - - - -> Дія – об'єкт дії; <- - - -> Дія – результат дії;
- > Дія – місто дії; ●.....> Дія – інструмент дії; ●——> Об'єкт – якість, ознака об'єкта

Рис. 2. Терміносистема формування освітнього потенціалу

Основним результатом, який отримано в процесі дослідження є визначення умов та факторів розвитку освітнього потенціалу на різних рівнях.

Актуальність визначених положень для управління розвитком персоналу вітчизняних підприємств обумовлює перспективи подальшої роботи у напрямку:

визначення термінів використаних у терміносистемі формування освітнього потенціалу;

розрахунок та визначення стану освітнього потенціалу на мезо-, макро- та макрорівнях;

визначення критичних точок у розвитку освітнього потенціалу на мезо-, макро- та макрорівнях та формулювання рекомендації щодо заходів його підвищення.

Вказані положення складають предмет подальших досліджень у процесі написання дисертації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Развитие непрерывного образования: материалы III Всероссийской научно-практической конференции с международным участием, посвященной 5-летию Института дополнительного образования и повышения квалификации, Красноярск, 25–26 марта 2010 года/ ред. кол.; Е. Н. Белова (отв. ред.); Красноярский государственный педагогический университет им. В. П. Астафьева. – Красноярск, 2010. – 288 с.